

Posudek vedoucího bakalářské práce Katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studenta: Radka Černá

Název práce: **Rozvoj zručností u dětí předškolního věku s poruchou autistického spektra**

Vedoucí práce: Mgr. Martina Švandová, Ph.D.

Oponent práce: PaedDr. Eva Vincejová, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 48 včetně seznamu literatury

Počet stran příloh: 7

Počet titulů v seznamu literatury: 32 včetně internetových zdrojů

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

1	2	3	4
---	---	---	---

X			
---	--	--	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

X			
---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	X		
--	---	--	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod v celku práce

X			
---	--	--	--

Využití empirických metod

X			
---	--	--	--

Využití nevýzkumných praktických zkušeností

X			
---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Naplnění cílů práce

	X		
--	---	--	--

Vyváženost a logická souvislost jednotlivých částí

X			
---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

X			
---	--	--	--

Odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	X		
--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

	X		
--	---	--	--

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Předložená bakalářská práce shrnuje téma možností ovlivňování rozvoje schopností a dovedností u dětí s poruchami autistického spektra. Autorka v první části uvedla základní charakteristiku autismu, neopomněla diagnostická vodítka – tzv. autistickou triádu příznaků. Podrobněji se zabývala principy rozvoje dovedností, v dalších kapitolách se zamýšlela nad možnostmi konkrétních metod využívaných při nábviku dovedností dětí s PAS a možnostmi cílených intervenčních programů.

V empirické části autorka realizovala kvalitativní výzkum zaměřený na výsledky Programu Aut-centra, jehož závěry v práci shrnuje. Výzkumným vzorkem jí bylo 6 matek dětí s PAS předškolního věku, s nimiž vedla polostrukturované rozhovory. Odpovědi zpracovávala metodou trsů, z nichž vyplynuly kategorie odpovědí na výzkumné otázky týkající se pozitivních změn vnímaných matkami v průběhu intervenčního programu.

Na předložené práci **oceňuji**:

1. Osobní angažovanost autorky v problematice, která je z textu patrná, a částečné zužitkování své osobní zkušenosti pedagoga v organizaci věnující se terapeutickým programům pro děti s PAS.
2. Rozpracování celé teoretické části práce – autorka se snaží o skutečnou kompilaci mnoha zdrojů, syntézu moderních poznatků o autismu, a to s ohledem na potřeby empirické části. Zejména je třeba vyzdvihnout kapitolu 2.2 Metody rozvoje zručností a kapitoly 2.3 – 2.4, týkající se konkrétních intervenčních programů a možností rozvoje konkrétních dovedností, kde musela autorka pátrat v četných literárních i internetových zdrojích. Za zmínku tato skutečnost stojí zejména proto, že nedávný „boom“ literatury o autismu přinesl mnoho informací, ale možnosti konkrétních intervenčních programů věnujících se této poměrně mladé diagnóze souhrnně rozpracovávány nebývají.
3. Překonání počátečních těžkostí při vytváření strategie zpracování empirické části – autorka si totiž stanovila odvážný cíl – zmapovat rodičovské vnímání výsledků konkrétního intervenčního programu. Jak však v průběhu dotazování zjistila, matky dětí nedovedly zpětně stanovit úroveň dovedností dětí před nástupem do programu, navíc bylo obtížné odlišit vliv intervenčního programu od jiných vlivů (přirozené zrání dítěte nebo paralelně běžící program např. logopedické péče, hippoterapie, medikace apod.). Rodiny dětí s poruchou autistického spektra totiž vzhledem k „neuchopitelnosti“ tohoto postižení častěji vyhledávají několik paralelních terapeutických možností a doufají, že „některá pomůže“. Odborný vklad závěrů práce je vzhledem k této skutečnosti (pokud nemůžeme realizovat výzkum ve větším rozsahu) poněkud snížen, ale R. Černá přesto dokázala z odpovědí matek vyvodit oblasti, ve kterých děti dosahují největších pozitivních posunů (spolupráce s terapeutem, změny v oblasti sociálních a komunikačních dovedností i motoriky).

K textu mám tyto **připomínky**:

1. Ačkoli se autorka snažila o strukturované vedení linky kapitoly zabývající se interpretací výsledků výzkumu (kap. 5.1 až 5.6), vzhledem k množství uvedených dat, citací odpovědí apod. působí tato klíčová kapitola méně přehledně. Vhodným řešením by možná bylo rozdělit kapitolu na část interpretační a část shrnující, ve které by čtenář získal stručný přehled o tom, zda a jak byly zodpovězeny výzkumné otázky.
2. Autorka podle některých kritérií vhodně vybrala výzkumný vzorek matek (věk dítěte, zařazení do Programu Aut-centra, preference dítěte verbálně komunikovat apod.). Další kritérium - „přítomnost PAS“ je v práci nedostatečně specifikováno – vhodné by bylo snažit se o sjednocení vzorku matek z hlediska závažnosti obtíží a konkrétní diagnózy (jednalo se vždy o dětský autismus?, pokud ne, byly děti stejnorodé z hlediska vysokofunkčnosti, resp. nízkofunkčnosti autistické poruchy?).

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Kromě reakcí na výše uvedené připomínky navrhuji k diskusi při obhajobě tuto otázku:

Lze vysledovat některá specifika, která má Program Aut-centra a která jsou pro některé rodiče důvodem, že si vyberou právě tento program? Vnímáte klientelu Aut-centra jako specifickou spíše místně (rodiče dětí s PAS, kteří bydlí poblíž a potřebují jakoukoli podporu) nebo se specifickými obtížemi, pro které přijíždějí i z větších vzdáleností?

Doporučení k obhajobě: práci doporučuji k obhajobě

Navrhovaná klasifikace: výborně až velmi dobře.

Datum, podpis:
14.5.2017

Martina Švandová